

BRIEVEN UIT NIEUW-GUINEA

Verkiezingen te Sorong

Op het moment dat deze woorden worden geschreven, waarde lezer van Eilanden Nieuws, zijn net de uitslagen van de verkiezingen voor de Nieuw Guinea Raad (N.G.R.) bekend geworden. En daarmee is historie gemaakt, want N.G. heeft nu een zekere mate van zelfbestuur gekregen. Over de politieke zijde van de zaak willen we het niet hebben want deze zijden zijn vele en de grote dagbladders heeft al het een en ander gedaan om het Nederlandse volk voor te lichten.

Laten wij daarom volstaan met U te vertellen hoe de verkiezingen zich te Sorong en omgeving hebben ontwikkeld. In een vorig artikel heeft U kunnen lezen, dat wij in augustus van het vorige jaar de voorbereidingen meemaakten waarbij werd vastgesteld wie er mochten kiezen. Een en ander ging natuurlijk met onvoorstelbare administratieve moeilijkheden gepaard.

Maar uiteindelijk werden de kiezerslijsten opgesteld, waaruit de *kiesmannen* zouden worden gekozen. Want wegens de grote uitgestrektheid van de onderafdeling Sorong, werden hier — in tegenstelling tot andere stedelijke centra — getrapte verkiezingen gehouden. De kiesmannen stelden weer kandidaten op — drie in totaal — en deze 141 kiesmannen zouden in de week van 18—25 februari hier hun stem uitbrengen op een van deze kandidaten. Zo was in het kort hier de gang van zaken.

De moeilijkheden begonnen natuurlijk reeds in de kampong met het kiezen van de kiesmannen, want 90% van de bevolking kon hier lezen noch schrijven en de stemming geschiedde geheim en mondeling.

Het eerste was dus maar theoreties want elke keer als een kiezer de naam van zijn favoriet fluisterde in het oor van een lid van de commissie, deed de gehele kampong ijverig aan lippen en even later gonsde het door de menigte buiten: „Hij zegt (b.v.) — Pieter Frarie” — Een luid gejuich was dan het gevolg en de volgende kiezer trad naar voren, waarna het spel zich herhaalde. Doch alle moeilijkheden ten spijt: De lijst van kiesmannen kwam er en de eerste trap was beklommen.

Aardig is het volgende wat een bestuurman aan ons vertelde. Op Waigeo had de Kapala Kampong een menigte mensen verzameld en hij zou dan wel eens het een en ander vertellen over de N.G.R. De ambtenaar B.B. die van de hele toespraak in de niet maleise taal niks verstond, ving zo nu en dan het woord Amerika op en vroeg na afloop van de „rede” aan een van de belangstellenden die wel de maleise taal mach-

tig was, wat er toch wel was gezegd. „O”, antwoordde deze, „hij zegt dat we, als we ons best doen volgend jaar allemaal naar Amerika mogen”. Een ander stelde zijn onderdanen allemaal een draagbare radio in het vooruitzicht.... U ziet er is weinig verschil met het westen.... Beloven.... Beloven....

Zie zo, de kiesmannen zijn dus nu gekozen. Hun taak was nu om uit de drie kandidaten van Sorong één man te kiezen, die uiteindelijk zitting zou krijgen in de N.G.R. De kandidaten voor Sorong waren: Drs. A. Scheele (tegenwoordig Van Zeeland geheten), Ds. E. Ossok (papoea) en de heer Willem Jappen, eveneens papoea.

Daar de candidatuur niet verenigbaar was met het HPB-schap werd de heer van Zeeland tijdelijk uit zijn functie ontheven en de heer van Oosten werd HPB. Denkt nu niet dat er hier een grote verkiezingscampagne op touw werd gezet, althans niet openlijk. Geen grote spandoeken en geen raambiljetten. Dat zou geen enkele zin hebben gehad. Anders was het b.v. te Hollandia, waar de verkiezingen rechtstreeks werden gehouden. Wat denkt U van de volgende „advertentie” in de Nieuw Guinea Koerier“?:

— Soli Deo Glorie...., Stemt Pendeta = (Ds) Morie, of — Eerlijk duurt het langst, stemt alleen eerlijke mannen.

(zulks o.a. in verband met de censuurkwestie).

Doch laten we ons weer voegen bij onze 141 kiesmannen. Deze moesten van hun standplaats buiten Sorong worden gehaald. Dit gebeurde per politieboot en gedurende de kiesweek werden ze allen in de stad zelf ondergebracht. Enkele werden verhinderd op het laatste ogenblik wegens ziekte en in totaal namen 131 mannen aan de stemming deel.

Wij zijn eergisteren — de 25ste — bij het bekendmaken van de uitslag aanwezig geweest. Een paar honderd Papoea's en Europeanen hadden zich verzameld in gebouw Palinggo, de vroegere Papoea-soos van de NNGPM. Onder grote stilte werd de stembus (deze stemming was schriftelijk) geopend en werden de stemmen geteld. De namen werden een voor een afgelezen en op een geleend schoolbord afgeturfd.

Het resultaat was: Van Zeeland 100 stemmen; Ds. Ossok 11 en Jappen 20, waardoor dus een Europeaan zitting kreeg in de N.G.R.

Veel uitbundigheid was er niet. Iedereen had deze uitslag wel min of meer verwacht. Wel werd de spanning die er heerste door een luid hoera geroep op de vlucht gejaagd, een spanning van vele weken.

Laten we hopen dat de Nieuw Guinea Raad in de toekomst haar taak naar behoren zal kunnen vervullen en dat zij er toe zal mogen bijdragen om ook de spanning in de wereld wat te verminderen.

M. A. KNAPE,
Sorong, 27 febr. 1961.